



Euroopan unionin  
neuvosto

Bryssel, 17. huhtikuuta 2019  
(OR. en)

8638/19

---

Toimielinten välinen asia:  
2018/0128(NLE)

---

EDUC 211  
CULT 73  
JEUN 58  
SOC 317

## ILMOITUS

|                   |                                                                                                                                 |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lähtettäjä:       | Neuvoston pääsihteeristö                                                                                                        |
| Vastaanottaja:    | Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto                                                                                          |
| Ed. asiak. nro:   | 7922/19                                                                                                                         |
| Kom:n asiak. nro: | 9229/18 + ADD 1                                                                                                                 |
| Asia:             | Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen<br>– <i>Hyväksyminen</i> |

Koulutuskomitea on tarkastellut edellä mainittua ehdotusta neuvoston suositukseksi, joka on tarkoitus hyväksyä 22.–23. toukokuuta 2019 kokoontuvassa koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvostossa. Kaikki valtuuskunnat voivat nyt hyväksyä tekstin.

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään näin ollen toimittamaan teksti neuvostolle hyväksyttäväksi ja sen jälkeen julkaistavaksi Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Ehdotus

**NEUVOSTON SUOSITUS**

**kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielten opetukseen ja oppimiseen**

**EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka**

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 ja 166 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Tiedonannossaan "Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla"<sup>1</sup> Euroopan komissio esittää suunnitelman eurooppalaisesta koulutusalueesta, jossa valtioiden rajat eivät haittaa laadukasta ja osallistavaa oppimista, opiskelua ja tutkimustyötä, jossa on tavallista viettää aikaa toisessa jäsenvaltiossa opiskelemassa, oppimassa tai työskentelemässä, jossa paljon suurempi osa ihmisistä puhuu oman äidinkiellensä lisäksi kahta muuta kieltä ja jossa ihmiset tiedostavat voimakkaasti eurooppalaisen identiteettinsä sekä yhteisen eurooppalaisen kielellisen ja kulttuurisen perintönsä ja sen monimuotoisuuden.

---

<sup>1</sup> COM(2017) 673 final.

- (2) Oikeudenmukaisia työpaikkoja ja kasvua käsitelleen Göteborgin huippukokouksen epävirallisen työistunnon aikana valtion- tai hallitusten päämiehet keskustelivat koulutuksen ja kulttuurin merkityksestä Euroopan tulevaisuudelle. Eurooppa-neuvoston päätelmissä 14. joulukuuta 2017<sup>2</sup> kehoitettiin jäsenvaltioita, neuvostoa ja komissiota edistämään tämän alan työtä, kukin oman toimivaltansa puitteissa.
- (3) Eurooppa-neuvosto kehotti Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 antamissaan päätelmissä koulutuksen alan lisätoimiin, jotta parannettaisiin "perustaitojen hallintaa esimerkiksi opettamalla vähintään kahta vierasta kieltä hyvin varhaisesta iästä lähtien".
- (4) Lukutaito ja monikielitaito on määritetty elinikäisen oppimisen avaintaidoista annetussa neuvoston suosituksessa<sup>3</sup> vahvistettujen kahdeksan avaintaidon joukkoon.
- (5) Monikielitaito<sup>4</sup> on eurooppalaista koulutusaluetta koskevan suunnitelman painopiste. Kun koulutukseen ja työhön liittyvä liikkuvuus kasvaa unionin sisällä, maahanmuutto kolmansista maista unioniin kasvaa ja yhteistyötä tehdään globaalissa mittakaavassa, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmissä on arvioitava uudelleen kielten opetukseen ja oppimiseen liittyviä haasteita ja Euroopan kielellisen monimuotoisuuden tarjoamia mahdollisuuksia.
- (6) Kieltenoppimisen ja -opetuksen lisääminen ja tehostaminen voisi vahvistaa koulutuksen eurooppalaista ulottuvuutta. Se voisi edistää eurooppalaista identiteettiä kaikessa monimuotoisuudessaan täydentäen paikallisia, alueellisia ja kansallisia identiteettejä ja perinteitä sekä luoda parempaa ymmärrystä unionista ja sen jäsenvaltioista. Monikielitaito parantaa ymmärrystä muista kulttuureista ja siten osaltaan kehittää kansalaisuus- ja demokratiataitoja.

---

<sup>2</sup> EUCO 19/1/17 REV 1.

<sup>3</sup> EUVL C 189, 4.6.2018, s. 1.

<sup>4</sup> Euroopan neuvosto käyttää englanniksi käsitettä 'plurilingualism', kun tarkoitetaan yksilön useiden kielten taitoa; Euroopan unionin virallisissa asiakirjoissa käytetään ilmaisua 'multilingualism' kuvaamaan sekä yksilön taitoja että yhteiskunnallisia tilanteita. Tämä johtuu osittain siitä, että käsitteiden 'plurilingual' ja 'multilingual' välillä on vaikea tehdä eroa muissa kielissä kuin englannissa ja ranskassa.

- (7) Lähes puolet eurooppalaisista<sup>5</sup> ilmoittaa, etteivät he pysty käymään keskustelua muulla kielellä kuin ensimmäisellä kielellään<sup>6</sup>. Puutteet monikielitaidossa aiheuttavat vaikeuksia ja ovat esteenä merkitykselliselle vuorovaikutukselle julkishallinnon ja yksilöiden välillä erityisesti raja-alueilla<sup>7</sup>.
- (8) Vain neljä kymmenestä keskiasteen oppijasta saavuttaa ensimmäisessä vieraassa kielessään tason "itsenäinen kielenkäyttäjä", joka viittaa kykyyn käydä yksinkertaista keskustelua. Vain neljäsosa saavuttaa tämän tason toisessa vieraassa kielessään<sup>8</sup>. Vertaileva yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kieliä koskeva analyysi osoitti, että suurin osa jäsenvaltioista kohtaa haasteita varmistaessaan, että kieltenopetuksen oppimistulokset ovat asianmukaisia. Vaikka haasteita on kaikilla koulutuksen aloilla, ne koskevat erityisesti ammatillista koulutusta, jossa kielten oppimiselle annetaan vähemmän painoarvoa.
- (9) Rajallinen kielitaito on edelleen yksi suurimmista esteistä Euroopan koulutus- ja nuoriso-ohjelmien tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiselle. Toisin sanoen monikielitaito antaa yksilöille paremmat mahdollisuudet hyödyntää sisämarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia, kuten työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, sekä tehdä enemmän tietoon perustuvia päätöksiä mahdollisuuksista muissa EU-maissa.
- (10) Monikielitaito tarjoaa kilpailuetua sekä yrityksille että työnhakijoille, jos se esiintyy osana laajempaa tarvittavien taitojen kokonaisuutta. Vieraiden kielten osaamisen ja työpaikan saamisen välillä on positiivinen korrelaatio. Kuitenkin viimeisimmän ammatillista koulutusta koskevan kyselytutkimuksen (CVTS 2016) tulokset osoittavat, että vain 7,9 prosenttia yrityksistä (jotka tarjoavat koulutusta työntekijöilleen) lähettävät työntekijänsä kielikursseille (osuus vaihtelee Slovakian 22,1 prosentista Irlannin 0,5 prosenttiin).

---

<sup>5</sup> Europeans and their languages – erityiseurobarometrin 2012 yhteenvetoraportti.

<sup>6</sup> Ensimmäinen kieli: kielen variantti (tai variantit), joka on omaksuttu ja jota on käytetty varhaislapsuudessa (ennen suurin piirtein kahden tai kolmen vuoden ikää) aikana, jolloin ihminen ottaa kielelliset valmiudet ensimmäistä kertaa haltuunsa. Tätä pidetään parempana terminä kuin ilmaisua "äidinkieli", koska ensimmäinen kieli ei välttämättä ole pelkästään äidin kieli.

<sup>7</sup> Komission tiedonanto kasvun ja yhteenkuuluvuuden edistämisestä EU:n raja-alueilla, COM(2017) 534.

<sup>8</sup> Euroopan komissio (2012) – First European Survey on language competences, executive summary.

- (11) Ihmiset tarvitsevat oikeanlaisia taitoja ja osaamista voidakseen pitää yllä nykyistä elintasoa, tukeakseen korkeaa työllisyysastetta ja edistääkseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta tulevaisuuden yhteiskunnassa ja työelämässä. Parempi monikielitaito voisi tukea lisääntyvää liikkuvuutta ja yhteistyötä unionin sisällä. Tämä on myös keskeinen näkökanta maahanmuuttajalasten, -opiskelijoiden ja -aikuisten täyden integroitumisen varmistamiseksi.
- (12) Yhteiskunnassa, joka on yhä liikkuvampi ja digitaalisempi, on haettava uusia tapoja oppia. Erityisesti digitaalinen kehitys mahdollistaa yhä useampien kielten oppimisen ja harjoittelun luokkahuoneen ja opetussuunnitelman ulkopuolella. Nykyiset arviointikäytännöt eivät vastaa täysin tätä kehitystä.
- (13) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ensimmäisessä periaatteessa todetaan, että jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja inklusiiviseen opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä. Monikielitaito on yksi avaintaidoista, jotka voisivat parantaa työllisyyttä, itsensä toteuttamista, aktiivista kansalaisuutta, kulttuurien välistä ymmärrystä ja sosiaalista osallisuutta. Se määritellään "kykynä käyttää eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti viestinnässä".
- (14) Yli puolet jäsenvaltioista tunnustaa virallisesti rajojensa sisäisiä alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä, mukaan lukien kansalliset viittomakielet, joita voidaan käyttää oikeudellisiin ja hallinnollisiin tarkoituksiin. Monet näistä kielistä ylittävät kansalliset rajat. Maahanmuuttaja- ja pakolaisryhmien kielet täydentävät kuvaa Euroopan kielistä.
- (15) Koulut ovat entistä tietoisempia tarpeesta varmistaa, että kaikki lapset, taustasta ja ensimmäisestä kielestä riippumatta, saavuttavat koulunkäyntikielessä erittäin hyvän osaamistason, tarvittaessa erityisin tukitoimin. Tämä tukee oikeudenmukaisuutta ja tasavertaisia mahdollisuuksia sekä vähentää koulunkäynnin keskeyttämisen riskiä.

- (16) Koulujen kielitietoisuus voisi sisältää tietoisuuden ja ymmärryksen kaikkien oppilaiden luku- ja monikielitaidosta, myös sellaisten kielten taidosta, joita ei opeteta kyseisessä koulussa. Koulut voivat erottaa toisistaan eri monikielitaidon tasoja asiayhteyden ja kielenkäyttötarkoituksen mukaan sekä kunkin oppijan olosuhteiden, tarpeiden, kykyjen ja kiinnostuksenkohteiden mukaan.
- (17) Yli puolessa Euroopan unionin koulutusjärjestelmistä mainitaan haasteeksi pula opettajista tietyissä oppiaineissa, kuten vieraissa nykykielissä, ja monet jäsenvaltiot ovat tehneet uudistuksia tai ottaneet käyttöön kannustimia, jotta kieltenopettajia saataisiin lisää. Nämä uudistukset ja kannustimet voisivat sisältää stipendejä, joilla houkutellaan kieliaineista valmistuneita, joilla on muuta työkokemusta, opetuksen tai uudistettujen opettajankoulutusohjelmien pariin.
- (18) Aloitteet avaintaitojen parantamiseksi kouluopetuksessa, myös kytkemällä kokemukset paremmin akateemiseen oppimiseen käyttäen digitaalitekniologiaa ja tukien innovointia kouluissa, ovat vahvistaneet oppimistuloksiin keskittymistä. Ne ovat myös tukeneet monikielitaidon hankkimista.
- (19) Sisällön ja kielen integroitu opetus eli oppiaineiden opettaminen vieraalla kielellä sekä kieltenoppimisen digitaaliset ja verkkotyökalut ovat osoittautuneet toimiviksi välineiksi erityyppisille oppijoille. Kieltenopettajat kaikkialla Euroopassa voisivat hyötyä jatkuvasta ammatillisesta kehittämisestä sekä päivittämällä digitaalisia taitojaan että oppimalla, kuinka he voivat parhaiten kehittää opetustaan käyttämällä erilaisia menetelmiä ja uutta teknologiaa. Avoimien oppimisresurssien kartoitus, jossa otetaan huomioon Euroopan neuvostossa tehty työ, voisi tukea opettajia tässä asiassa.

- (20) Monikielitaidon määrittelyä ja kehittämistä on tuettu erilaisilla eurooppalaisilla aloitteilla. Kieliä koskevalla yhteisellä eurooppalaisella viitekehyksellä tuetaan kaikkien kielten oppimista ja opettamista, ja se on läpinäkyvä, johdonmukainen ja kattava vertailuväline taitotasojen arviointiin ja vertaamiseen. Siinä erotetaan toisistaan perustaso, itsenäisen kielenkäyttäjän taso ja taitavan kielenkäyttäjän taso, joista viimeksi mainittu mahdollistaa kielenkäyttäjän työskentelyn tai opiskelun arvioidulla kielellä. Vuonna 2018 työkalua täydennettiin uusilla kuvaimilla mediaatiolle, viittomakielille ja muille aloille sekä nuoria oppijoita koskevilla kuvainlajitelmilla. Näin pyrittiin parantamaan viitekehysten saatavuutta laajemmalle yleisölle.
- (21) Europass-kielipassi on kielitaidon itsearviointiin käytettävä standardoitu malli, jossa hyödynnetään kieliä koskevaa yhteistä eurooppalaista viitekehystä. Tämä kielipassi auttaa kansalaisia ilmaisemaan kielitaitonsa koulutusta tai työntekoa koskevien liikkuvuusjaksojensa aikana samalla, kun se auttaa työnantajia ymmärtämään työvoiman kielitaidon.
- (22) Kielihankkeiden eurooppalainen laatuleima<sup>9</sup> palkitsee huippuosaamisen ja innovoinnin kieltenopetuksen alalla kaikissa osallistuvissa maissa. Se kannustaa kouluja ja muita instituutioita käyttämään uusia menetelmiä ja strategioita paikallisten, alueellisten, kansallisten ja eurooppalaisten tavoitteiden edistämiseksi. Se on osaltaan parantanut tietoisuutta eurooppalaisesta yhteistyöstä kielten opetuksessa ja oppimisessa sekä monikielisen dynamiikan edistämisessä eri koulutusaloilla.
- (23) Kaikki jäsenvaltiot ovat tunnustaneet tarpeen kehittää monikielisyyttä ja monikielitaitoa unionissa. Euroopan komissio aikoo työstää ehdotusta uusiksi eurooppalaisiksi koulutusta koskeviksi vertailuarvoiksi sekä vaihtoehtoja tietojen keräämiseksi. Ehdotukseen saattaa sisältyä eurooppalainen kielitaidon vertailuarvo, jolla pyritään saamaan tarkempi kuva monikielitaidosta unionissa. Näistä vertailuarvoista keskustellaan ja päätetään neuvostossa siinä yhteydessä, kun laaditaan uusi koulutuksen strateginen viitekehys vuoden 2020 jälkeiselle ajalle.

---

<sup>9</sup> Kielihankkeiden eurooppalainen laatuleima myönnetään kansallisella tasolla, ja sitä tuetaan Erasmus+ -ohjelmasta.

- (24) Vaikka on totta, että monikielitaito karttuu koko elämän ajan ja mahdollisuuksia tähän olisi oltava kaikissa elämänvaiheissa, tässä suosituksessa käsitellään erityisesti perus- ja toisen asteen koulutusta, ja mahdollisuuksien mukaan myös varhaiskasvatusta ja ammatillisen koulutuksen alkuvaihetta.
- (25) Tässä suosituksessa otetaan täysimääräisesti huomioon toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet,

## **SUOSITTELEE, ETTÄ JÄSENVALTIOT**

kansallisen ja unionin lainsäädännön, käytettävissä olevien resurssien ja kansallisten olosuhteiden mukaisesti sekä tiiviissä yhteistyössä kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa

- 1) tutkivat tapoja auttaa nuoria hankkimaan ennen toisen asteen koulutuksen päättymistä – koulunkäyntikielensä lisäksi – mahdollisuuksien mukaan vähintään yhdessä eurooppalaisessa kielessä taitotason, joka sallii heidän käyttää kyseistä kieltä tehokkaasti sosiaalisiin, oppimiseen liittyviin ja ammatillisiin tarkoituksiin, ja kannustavat heitä hankkimaan kolmannessa kielessä tason, joka mahdollistaa jossakin määrin sujuvan vuorovaikutuksen<sup>10</sup>,
- 2) soveltavat kokonaisvaltaista lähestymistapaa kielten opetuksen ja oppimisen parantamiseen kansallisella, alueellisella, paikallisella tai koulun tasolla ja tarvittaessa hyödyntäen liitteessä olevia esimerkkejä toimintatavoiksi,
- 3) varmistavat, että lähestymistapa koskee perus- ja toisen asteen koulutuksen kaikkia sektoreita alkaen mahdollisimman varhaisesta asteesta ja sisältäen ammatillisen koulutuksen alkuvaiheen.

---

<sup>10</sup> Klassiset kielet, kuten muinaiskreikka ja latina, voivat kuulua oppijan kielivalikoimaan.

- 4) Osana tällaisia kokonaisvaltaisia lähestymistapoja edistävät kielitietoisuuden lisäämistä kouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa seuraavin keinoin:
- a) tukemalla aktiivisesti oppijoiden ja opettajien liikkuvuutta muun muassa hyödyntäen unionin asianomaisten rahoitusohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia ja tunnustamalla tällaisen liikkuvuuden,
  - b) vahvistamalla koulunkäyntikielten taitoa perustana muulle oppimiselle ja koulumenestykselle kaikkien oppijoiden kohdalla, erityisesti maahanmuuttaja- tai pakolaistaustaisten tai heikoista lähtökohdista tulevien oppilaiden kohdalla,
  - c) auttamalla oppijoita laajentamaan koulunkäyntikielten taitoaan sen myötä, että opettajia tuetaan antamalla heille mahdollisuus käyttää omassa oppiaineessaan tiettyä kieltä, mukaan lukien lisäämällä tietoisuutta kielen eri rekistereistä ja erityisestä sanastosta,
  - d) edistämällä kieltenopetuksen jatkuvuutta eri kouluasteilla,
  - e) arvostamalla oppijoiden kielellistä monimuotoisuutta ja käyttämällä sitä oppimisen resurssina esimerkiksi osallistamalla vanhempia, muita hoitajia ja paikallisyhteisöä kieltenopetukseen,
  - f) harkitsemalla mahdollisuuksia arvioida ja validoida kielitaitoa, joka ei kuulu opetussuunnitelmaan vaan on seurausta informaalista oppimisesta (esimerkiksi maahanmuuttaja- tai pakolaistaustaisten tai kaksikielisten oppilaiden tapauksessa) tai siitä, että oppilas on käynyt koulua toisen maan, joka on hänen entinen asuinmaansa, virallisessa koulujärjestelmässä, esimerkiksi laajentamalla oppijan päättötutkintoon lisättävissä olevien kielten valikoimaa,
  - g) vahvistamalla kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen käyttöä erityisesti kielten opetussuunnitelmien, testauksen ja arvioinnin kehittämisen innoittajana,

- h) varmistamalla kouluille tuki siihen, että ne määrittävät oman lähestymistapansa kielenoppimiseen kunnioittaen samalla kansallista lainsäädäntöä, ja auttamalla kouluja aktiivisesti arvostamaan ja käyttämään kielellistä monimuotoisuuttaan,
  - i) tarjoamalla kouluille ja koulutuskeskuksille mahdollisuuksia vahvistaa eurooppalaista ulottuvuuttaan esimerkiksi jatkamalla kielihankkeiden eurooppalaisen laatuleiman toteuttamista, kehittämällä erityisen eurooppalaisen ulottuvuuden käsittäviä koululeimoja ja järjestämällä kansallisia tapahtumia kielten monimuotoisuuden ympärille.
- 1) tukevat opettajia, kouluttajia, tarkastajia ja koulujen johtajia kielitietoisuuden kehittämisessä seuraavin keinoin:
- a) panostamalla mahdollisuuksien mukaan kieltenopettajien perus- ja täydennyskoulutukseen heidän taitojensa parantamiseksi sekä henkilöstön houkuttelemiseksi ja palveluksessa pitämiseksi, jotta voitaisiin säilyttää laaja kielivalikoima perus- ja toisen asteen koulutuksessa,
  - b) tehostamalla vapaaehtoista yhteistyötä kieltenopettajien perus- ja täydennyskoulutuksesta vastaavien instituutioiden välillä,
  - c) ottamalla kielelliseen monimuotoisuuteen valmistautumisen mukaan perusopetukseen ja tukemalla opettajien ja koulujen johtajien jatkuvaa ammatillista kehittymistä,
  - d) edistämällä opintojaksojen suorittamista ulkomailla opetusalan tutkintoa suorittavien opiskelijoiden keskuudessa sekä kannustamalla kaikkien opettajien, kouluttajien, tarkastajien ja koulujen johtajien liikkuvuutta,
  - e) edistämällä oppimiseen liittyvän liikkuvuuden integroimista kieltenopettajien koulutukseen ja tunnustamista niin, että kaikki vastavalmistuneet kieltenopettajat voisivat hyötyä mieluiten yhden lukukauden kokemuksesta ulkomailla opinnoissa tai opetustehtävissä, erityisesti Erasmus+ -ohjelman kautta,

- f) suosittelemalla eTwinning-verkoston<sup>11</sup> ja muiden virtuaaliyhteistyön muotojen käyttöä sekä kasvokkain tapahtuvaa verkostoitumista oppimiskokemuksien rikastamiseksi kouluissa sekä opettajien ja oppilaiden monikielitaidon tukemiseksi,
  - g) edistämällä yhteistyöhön perustuvaa opetusta kielten opettajien ja muiden aineiden opettajien välillä.
- 2) kannustavat innovatiivisten, osallistavien ja monikielisten opetusmenetelmien tutkimusta ja käyttöä, mukaan lukien esimerkiksi digitaalisten välineiden käyttö, keskinäinen ymmärtäminen, oppiaineiden opettaminen vieraalla kielellä (sisällön ja kielen integroitu opetus) sekä opettajien innovatiivinen pohjakoulutus,
  - 3) varmistavat, että opetuksen ja koulutuksen eri vaiheissa hankittua kielitaitoa seurataan, mikä täydentää olemassa olevaa tietoa kieltenoppimisen mahdollisuuksista,
  - 4) raportoivat olemassa olevien viitekehysten ja välineiden keinoin kieltenoppimisen edistämiseen liittyvistä kokemuksista ja siinä saavutetusta edistyksestä,

#### **SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI KOMISSION AIKOMUKSEEN**

- 1) tukea tämän suosituksen jatkotoimia helpottamalla jäsenvaltioiden keskinäistä oppimista ja kehittämällä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa monikielisiä välineitä ja resursseja, kuten
  - a) ohjeita siihen, kuinka kielten opetuksen ja arvioinnin voisi kytkeä yhteiseen eurooppalaiseen kielitaidon viitekehykseen<sup>12</sup>,
  - b) näyttöön perustuvaa ohjausmateriaalia uusista oppimismuodoista ja niitä tukevista lähestymistavoista myös sellaisissa kielissä, jotka eivät kuulu opetussuunnitelmaan,

---

<sup>11</sup> eTwinning on yhteisö, jossa opettajat esikoulusta toisen asteen oppilaitoksiin kohtaavat toisensa ja jota ylläpidetään suojatulla internet-alustalla.

<sup>12</sup> Tämä perustuu kokemuksiin ja asiantuntemukseen, joita on saatu Euroopan neuvoston laatiessa ja päivittäessä viitekehystä ja Eurooppalaisen nykykielten keskuksen ja komission soveltaessa tätä työtä opettajankoulutukseen yhteisesti rahoitettujen hankkeiden kautta.

- c) digitaalisia välineitä kielten oppimiseen ja opetushenkilöstön ammatilliseen kehittämiseen kieltenopetuksen alalla, kuten verkossa olevia avoimia massakursseja, itsearviointityökaluja<sup>13</sup> ja verkostoja, mukaan lukien eTwinning-verkosto ja School Education Gateway -portaalin Teacher Academy,
- d) menetelmiä ja välineitä tukemaan monikielitaidon seurantaunionissa.
- 2) vahvistaa koululaisten, ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden sekä opettajien, kouluttajien, tarkastajien ja koulujen johtajien liikkuvuutta Erasmus+ -ohjelman puitteissa ja tukea yleisesti ottaen soveltuvien osien unionin rahoituksen, kuten Erasmus+ tai Horisontti 2020 -rahoituksen, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston tai Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttöä tämän suositusten ja sen liitteen täytäntöönpanossa, rajoittamatta seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevia neuvotteluja.
- 3) vahvistaa kieltenoppimista koskevaa yhteistyötä Euroopan neuvoston ja Eurooppalaisen nykykielten keskuksen kanssa innovatiivisten menetelmien edistämiseksi kielten opetuksessa ja oppimisessa sekä tietoisuuden lisäämiseksi kieltenopetuksen keskeisestä merkityksestä nykyajan yhteiskunnissa.
- 4) raportoida suositusten täytäntöönpanon seurannasta pääasiassa olemassa olevien viitekehysten ja välineiden avulla.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta*

*Puheenjohtaja*

---

<sup>13</sup> Tällä hetkellä Europass tarjoaa kielitaidon itsearviointityökalun, ja sen toimivuutta ja tehokkuutta tullaan arvioimaan osana Europass-päätöksen täytäntöönpanoa.

**Kielitietoisuus kouluissa –  
kokonaisvaltaisten lähestymistapojen kehittäminen kielten oppimiseen**

Kokonaisvaltaiset lähestymistavat kieleen voisivat tukea kielten oppimista koskevan suosituksen täytäntöönpanoa. Tässä liitteessä luetellaan useita pedagogisia periaatteita ja hyviä käytäntöjä, joille on yhteistä pyrkimys lisätä yleistä kielitietoisuutta kouluissa ja joiden perimmäisenä tavoitteena on parantaa kielten oppimistuloksia.

Kielten opetus on tärkeä osa-alue kaikkien oppiaineiden kohdalla, kun otetaan huomioon ne monet tavat, joilla kieltä käytetään luokahuoneessa, sekä kielen tärkeä rooli oppiaineen sisällön oppimisessa ja ymmärtämisessä. Hyvän akateemisen kielen käyttötaidon hankkiminen kulkee käsi kädessä oppiaineen sisällön tuntemuksen ja ymmärtämisen kehittymisen kanssa.

Koulujen ja ammatillisten oppilaitosten kielitietoisuus voisi tukea ymmärrystä siitä, että kielen oppiminen on dynaaminen prosessi ja jatkumo. Ensimmäisen kielen ja sen eri rekistereiden ja tyylien oppiminen on jatkuvaa ja tiukasti sidoksissa muiden kielten oppimiseen eri taitotasoilla, jotka vastaavat kunkin oppijan olosuhteita, tarpeita ja kiinnostuksen kohteita.

Koulujen ja ammatillisten oppilaitosten kielitietoisuus voisi tukea pohdintaa kielen ulottuvuudesta kouluorganisaation, opetuksen ja käytännön kaikilla tasoilla: lukutaidon kehittämisessä, vieraan kielen oppimisessa, aineenopetuksessa, oppilaiden mukanaan tuomien muiden kielten tunnustamisessa, viestinnässä vanhempien kanssa ja laajemmassa kouluympäristössä jne.

Tiivis yhteistyö kouluyhteisön eri jäsenten välillä, mieluiten siten, että koulu nähdään oppimiskeskuksena tai asiaa lähestytään koko koulun käsittävän toimintamallin mukaisesti, voi edistää ymmärrystä kielitietoisuudesta.

Koulujen ja ammatillisten oppilaitosten kielitietoisuutta voidaan tukea esimerkiksi seuraavassa esitetyillä hyvillä käytännöillä.

## 1. Monikielisyys kouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa

- Myönteinen asenne kielellistä monimuotoisuutta kohtaan voi auttaa luomaan kieliystävällisen ympäristön, jossa useampien kielten oppiminen ja käyttäminen nähdään rikkautena ja voimavarana. Tietoisuutta kielten oppimisen merkityksestä sekä kielten laajemman käytön koulutuksellisista, kognitiivisista, sosiaalisista, kulttuurien välisistä, ammatillisista ja taloudellisista hyödyistä voidaan lisätä ja kannustaa.
- Kielitaidon kehittäminen ja kielitietoisuus voidaan integroida oppiainerajat ylittävästi koko opetussuunnitelmaan. Kielten ja muiden oppiaineiden integrointi voi mahdollistaa aidompaa oppimista, joka suuntautuu tosielämän tilanteisiin.
- Oppijoiden motivaatiota kieltenopiskeluun voidaan kannustaa kytkemällä opetuksen sisältö heidän omiin elämäalueisiinsa ja kiinnostuksen kohteisiinsa niin, että otetaan huomioon informaali oppiminen ja edistetään synergioita opetusohjelman ulkopuolisen toiminnan kanssa. Kytköksiä jokapäiväisen kielenkäytön sekä koulujen tai ammatillisten oppilaitosten välillä on vahvistettava aiemman kieltenoppimisen tunnustamisella ja tarjoamalla mahdollisuus lisätä koulun päättötodistukseen taidot, jotka ovat seurausta informaalista oppimisesta (esimerkiksi maahanmuuttaja- tai pakolaistaustaisten tai kaksikielisten oppilaiden tapauksessa) tai siitä, että oppilas on käynyt koulua toisen maan, joka on hänen entinen asuinmaansa, virallisessa koulujärjestelmässä.
- Oppijan koko kielelliselle kirjolle voidaan antaa arvoa ja sitä voidaan tukea koulussa. Lisäksi sitä voidaan käyttää pedagogisena resurssina edistämään kaikkien oppijoiden oppimista. Oppilaat voivat auttaa toisiaan oppimaan, kertoa omasta kielestään tai kielistään muille ja vertailla kieliä.
- Koulut voisivat tarjota laajan valikoiman kieliä kansainvälisesti tärkeimpien viestintäkielten lisäksi. Käyttöönotto voi olla erilainen riippuen siitä, onko maassa kaksi tai useampia virallisia kieliä tai onko olemassa kiinnostusta edistää naapurimaan kielen oppimista.

- Varhaiskasvatuslaitosten ja koulujen välisten kumppanuuksien perustaminen raja-alueilla kannustaa lapsia oppimaan naapurinsa kieltä varhaisesta iästä alkaen ja madaltaa kielimuureja raja-alueilla.
- Kouluja ja ammatillisia oppilaitoksia voidaan kannustaa hyödyntämään entistä paremmin Euroopan kielten päivää ja kielihankkeiden eurooppalaista laatuleimaa kieltenoppimisen ja kielellisen monimuotoisuuden edistämiseen. Erityisen eurooppalaisen ulottuvuuden käsittävillä koululeimoilla edistettäisiin koulujen ja koulutuskeskusten eurooppalaista ulottuvuutta.

## **2. Tehokas ja innovatiivinen opetus tehostettuun kielten oppimiseen**

- Digitaalisten välineiden tarjoamat mahdollisuudet voitaisiin ottaa kattavammin käyttöön kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin tueksi. Teknologia voi tukea merkittävästi kielivalikoiman laajentamista ja tarjota mahdollisuuksia kielelle altistumiseen. Se voi myös olla erittäin hyödyllistä niiden kielten tukemisessa, joita ei opeteta kouluissa. Kriittisen ajattelun tukeminen ja medialukutaito sekä teknologian asianmukainen ja turvallinen käyttö voivat olla tässä yhteydessä keskeisiä oppimisen elementtejä.
- Virtuaalinen yhteistyö koulujen välillä eTwinning-teknologian ja muiden virtuaalisen yhteistyön muotojen kautta voi auttaa nuoria oppimaan kieliä paremmin, työskentelemään muissa maissa asuvien nuorten kanssa ja valmistautumaan ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun, harjoitteluun tai vapaaehtoistyöhön.
- Oppilaiden liikkuvuudesta, muun muassa Erasmus+ -ohjelman kautta, voisi tulla vakituinen osa oppimisprosessia. Tämä pitäisi ulottaa virtuaaliseen liikkuvuuteen ja henkilökunnan laajempaan liikkuvuuteen.
- Opettajat, kouluttajat ja oppijat voivat käyttää diagnostisen, formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin yhdistelmää kielen kehityksen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Edistymistä seurataan henkilökohtaisten kieliportfolioiden, esimerkiksi eurooppalaisen kielisalkun tai Europass-kielipassin avulla.

### 3. Opettajien ja kouluttajien tuki

- Nykykielten opettajia tulisi kannustaa osallistumaan vaihto-ohjelmiin maissa, joissa heidän kohdekieltään puhutaan, osana peruskoulutusta ja/tai ammatillista täydennyskoulutusta. Vastavalmistunut kieltenopettaja voisi viettää mieluiten yhden lukukauden ulkomailla opinnoissa tai opetustehtävissä.
- Muiden kuin nykykielten opettajat ja kouluttajat voisivat hankkia kielitietoisuutta ja tietoa kielten didaktiikasta sekä menetelmiä oppijoiden tukemiseen.
- Kieltenopetukseen voitaisiin ottaa mukaan kieliavustajia käyttämällä jäsenvaltioiden välisiä vaihto-ohjelmamahdollisuuksia.
- Ammatilliset täydennyskoulutusmahdollisuudet olisi tuotava opettajien saataville (verkostojen, käytäntöyhteisöjen, verkossa olevien massakielikurssien, osaamiskeskusten, yhteisöllisen verkko-oppimisen, yhteisöllisen toimintatutkimuksen jne. kautta), jotta opettajat pysyvät ajan tasalla uusimmista opetusalan innovaatioista ja voivat kehittää osaamistaan.

### 4. Kumppanuussuhteet ja kytkökset laajempaan kouluympäristöön kielten opetuksen tukemiseksi

- Koulut ja ammatilliset oppilaitokset voisivat tehdä yhteistyötä lasten vanhempien kanssa lasten kieltenopetuksen tukemiseksi erityisesti tapauksissa, joissa lapset ovat monikielisiä tai käyttävät kotona muuta kieltä kuin koulunkäyntikieltä.
- Koulut ja ammatilliset oppilaitokset voivat kehittää kumppanuussuhteita kielikeskusten/kielilaboratorioiden, julkisten kirjastojen, kulttuurikeskusten tai muiden kulttuurijärjestöjen, yliopistojen ja tutkimuskeskusten kanssa osallistavampien oppimisympäristöjen luomiseksi, kielten käyttöönoton rikastuttamiseksi ja opetusmenetelmien parantamiseksi ja innovoimiseksi.

- Koulut, ammatilliset oppilaitokset ja kunnat voivat yhdistää resurssejaan sellaisten kielikeskusten luomiseksi, jotka tarjoavat suuremman kielivalikoiman, vähemmän puhuttujen kielten ja/tai sellaisten kielten ylläpitämiseksi, joita ei opeteta koulussa.
  - Yhteistyö työnantajien kanssa alueella tai sen ulkopuolella voi auttaa parantamaan ymmärrystä työelämässä tarvittavan monikielitaidon tärkeydestä ja auttaa varmistamaan, että saatu monikielitaito tukee tehokkaasti työllistymistä.
  - Rajat ylittäviin kumppanuussuhteisiin oppilaitosten välillä voidaan kannustaa raja-alueilla. Opiskelijoiden, opettajien, kouluttajien ja hallintohenkilökunnan sekä jatko-opiskelijoiden ja tutkijoiden liikkuvuutta voidaan helpottaa tarjoamalla tietoa ja kursseja naapurimaassa puhuttavilla kielillä. Monikielisyyden edistäminen näissä rajat ylittävissä kumppanuuksissa voi auttaa tutkinnon suorittaneita valmistautumaan kumman tahansa maan työmarkkinoille.
  - Opettajankoulutuslaitosten välistä yhteistyötä on syytä edistää.
-